

Zondag 4 maart 2018

TivoliVredenburg - Hertz - 11.00 uur

BRAM VAN SAMBEEK RICK STOTIJN & HANS EIJSSACKERS

Giovanni Bottesini 1821 - 1889

Uit: 'Zeven romantische liederen' (ca 1850)

Tutto che il mondo serra

bewerking voor fagot, contrabas en piano

Henri Dutilleux 1916 - 2013

Sarabande et cortège (1942)

voor fagot en piano

Nino Rota 1911 - 1979

Uit: 'Divertimento concertante' (1974)

Allegro maestoso, voor contrabas en piano

Emil Tabakov *1947

Motieven, voor contrabas solo

Georges Bizet 1838 - 1875

Little duet (1874), voor fagot en contrabas

Earle 'Harry' Hagen 1919 - 2008

Harlem Nocturne (1939)

Astor Piazzolla 1921 - 1992

Uit: 'Cuatro Estaciones Porteñas'

Invierno Porteño (winter in Buenos Aires) (1970)

Verano Porteño (zomer in Buenos Aires) (1965)

Signor' Giovanni Bottesini... rechte rug, dwingende ogen, sierlijke druipsnor, brak de vliezen voor de virtuositeit van de contrabas zoals Paganini het deed voor de viool: met flair, brutaliteit, een grote dosis reislust en gevoel voor show. Als dirigent maakte Bottesini furore door Verdi's *Aïda* te dirigeren in Egypte. De operagang er ter opluistering van de opening van het Suezkanaal in première op 24 december 1871 te Caïro.

Tutto che il mondo serra is een romantisch lied voor sopraan, contrabas en piano. Aan de basis ervan ligt de lyrische Chopin-etude waarin belcanto-adept Frédéric het basregister op violon-tsjello-anèske wijze laat kreunen (opus 25/7 in cis-klein). Dáár zit een aria in, dacht Bottesini, en hij liet een sopraan haar hart uitstorten als een bronstig Bambi-hertje boven zijn bas. Gewapend met zijn roestbruine fagot kruipt Van Sambeek in de rol van diva.

De exquise Parijzenaar Henri Dutilleux was in zijn laatste glorie-dagen nog regelmatig te gast in Nederland, bij de Zaterdagmatinee in het Concertgebouw, of werkend met de strijkers van het Doelen Kwartet. De kleurtovenaar en maestro van de elegace begint dit jeugdwerk uit de oorlogsdagen met de *Sarabande assez lent* op een stappende bas terwijl de fagot mijmert met melancholieke voorslag. Het werk is opgedragen à Monsieur Gustave Dhérin, Professeur - voor de fagot - au Conservatoire National de Paris. De tweede episode is speels en lichtvoetig alsof een soldatenmars door modder en ellende transformeert in een dans door gedroomde vrijheid. De cadens bruist onder parelende begeleiding van de pianist. Dutilleux had in 1938 nog de Prix de Rome gewonnen maar werd door de fascistenvoortijdig gedwongen Italië en de Romaanse Villa Medici te verlaten. Giovanni 'Nino' Rota, befaamd om zijn onsterfelijke tunes voor het witte doek bij *La Dolce Vita* en de *Godfather* maffiosi-films, studeerde in Milaan en verbreedde zijn horizon op aandringen van Toscanini aan het Curtis Institute in Philadelphia. Terug in Italië behaalde Rota nog een academische graad in de literatuur. Naast warme bakker van ruim 150 filmscores is hij ook componist van ruim veertig muziekdramatische werken variërend van opera tot ballet, naast orkestwerk, kamermuziek en liederen voor koerende stem.

Als docent aan het conservatorium van Bari hield Rota kantoor onder de studio van Franco Petracchi, collega op de contrabas. Hij werkte er onder de gestage brom van diens bas en de piepende flageoletten van contrabasstudenten. Etudes van Petracchi zijn beland in de mars van Rota's *Divertimento* voor contrabas en orkest, stapsgewijs ontstaan rond 1970. Hier hoort u het - in 1971 laatst voltooid - openingsdeel. Rota bestrijkt het hele register en palet van de bas en flirt onderweg met Sjostakovitsj, Prokofjev en Kabalevski. De muziek is lenig, vitaal, varieert van groots tot rapsodisch of humoristisch en vertoont bij vlagen een sardonische grijns.

Emil Tabakov is Bulgaar, contrabassist, dirigent en componist. Hij studeerde af in de jaren zeventig, leidde het Rousse Philharmonisch Orkest en vervolgens in de hoofdstad aan de rivier de Iskar het Sofia Solisten Kamerorkest en het Sofia Philharmonisch Orkest. Door de Bulgaarse radio-omroep werd hij uitgeroepen tot 'Musicus van het Jaar 1992'. Vijf jaar later was hij kortstondig minister van Cultuur. Tabakovs muziek sleept je mee in beweging en drijft je altijd voorwaarts. Het is wellicht de drive van iemand die floreert bij de nieuwe vrijheid na de val van de muur. Niet omkijken als Orpheus. Liever een stip op de horizon zetten en kansen pakken. Met zijn *Motivy* componeerde Tabakov een boeiende coming out van de contrabas als solistisch instrument. Rick Stotijn pulkt aan snaren, strijkt en schittert met strijkstok, op toets en romp.

'Wie kent nog de politici van de negentiende eeuw?', stelde de cellist Rostropovitsj vaak provocerend als retorische vraag. Om met triomfantelijk opgestoken wijsvinger te vervolgen: 'Maar iedereen kent de *Carmen* van Bizet!' En zo is het maar net, beseft sinds enkele weken ook onze beteuterde Halve Zoolstra (van *Maaskant Metallica*). Hier hoort u hoe de man die het sigarettenmeisje even onsterfelijk tragisch als krachtig maakte, een fagot elegant laat koeren met de cello (van oorsprong), alhier: 'hipsterman met baard', de contrabas. En laat Bizet dit duet nou net hebben geschreven voor een wedstrijd van het conservatorium van de Lichtstad, terwijl hij aan het broeden was op de heupwiegende habanera voor *Carmen*... Het is te horen aan het in een rustiger versnelling genomen dansritme (vierkwarts). Hetzelfde waarop de sensuele *Carmen* (tweekwarts) haar zigeunerhart uitstort bij haar eerste entree op de bühne: '*L'amour est un oiseau rebelle...*'.

De rauwe scheurmoden van Johnny Hodges

Hoe een fagot het scheurende geluid van saxofonist Johnny Hodges vangt, hoor je in Bram van Sambeeks lezing van *Harlem Nocturne*. De Amerikaanse leverancier van film- en tv-tunes Earle Hagen componeerde het nummer als eerbetoon aan de altsaxofonist die vanaf 1928 met zijn karakteristieke geluid de sound van de Duke Ellington bigband begon te bepalen. Hodges switchte op zijn veertiende van de sopraan- naar de altsax, ontving als tiener nog lessen van Sidney Bechet, was verder mostly self-taught en leidde decennia de sax-sectie van The Duke. Welke nummers hij voor Hodges schreef, valt af te lezen aan zijn koosnamen: 'Rabbit' of 'Jeep', in nummers als *Confab with Rab*, *Jeep's Blues* en *Hodge Podge*.

Nu zei Earle Hagen weliswaar voor *Harlem Nocturne* geïnspireerd te zijn door de Ellington Band en Johnny Hodges, maar hij schreef het nummer voor de Californische West-Coast-saxofonist Jack Dumont (1918-1985) van het jazzorkest van Ray Noble, waar Hagen zelf deel van uitmaakte, met Dick Rodgers, die tekende voor de lyrics van deze jazzstandard.

Dumonts vloeiende altsaxgeluid in de originele uitvoering van *Harlem Nocturne* lijkt in Bram van Sambeeks versie vooral te worden weerspiegeld bij aanhef van het nummer, waarna de fagottist overschakelt naar de rauwere scheurmodus van Hodges. *Harlem Nocturne* gaf op CBS-televisie jarenlang allure aan het diepzinnige blokhoofd van acteur Stacy Keach in de rol van private detective Mike Hammer. Het personage van krimi-auteur Mickey Spillane moest stevast moordzaken oplossen waarvan diens beste maten het slachtoffer waren, waardoor zijn eigen wraaklust hem voortdurend in de kraag greep.

Invierno Porteño kan tot een van de kaskrakers van Piazzolla worden gerekend. Voor de musici is het - na talloze voorgangers van Gidon Kremer tot you name them - geen geringe opgave de grenzen te bewaken tussen kunst en kitsch. Kwestie van terug naar de bron gaan en opnieuw beginnen? In de oorspronkelijke uitvoering van Piazzolla met Pablo Ziegler aan de piano, violist Fernando Suarez Paz, gitarist Lopez Ruiz en Hector Console zit het nummer ritmisch nog strak in de jas en klinkt de wringende combinatie van harstocht en pijn nog volkomen authentiek. *Verano Porteño* is van oorsprong toneelmuziek bij *Melenita de*

Oro van Alberto Rodríguez Muñoz. Het openbaart op magistrale wijze de creatieve experimenterdrift van maestro 'Tango nuevo'. Een viering van muzikale vrijheid, slechts beteugeld door het fiere dansritme van de tango. Het mooiste denkbare eerbetoon aan een uit de dictatoriale dwangbuis brekende zelfkant in de havens van Buenos Aires.

Huib Ramaer

In 2009 was **Bram van Sambeek** de eerste fagottist ooit die de Nederlandse Muziekprijs kreeg toegekend. Op de avond van de uitreiking speelde hij het Fagotconcert van Goebaidoelina met het Rotterdams Philharmonisch Orkest onder leiding van Yannick Nézet-Séquin. In 2011 won de fagottist een Borletti-Buitoni Trust Award. In recente seizoenen was hij als solist uitgenodigd door onder meer het Göteborg Symfonieorkest, het Lahti Symfonieorkest en Combattimento. Verschillende componisten schreven speciaal voor hem nieuw werk. Bram van Sambeek studeerde bij onder anderen Joep Terwey en Johan Steinmann en volgde masterclasses bij befaamde vakgenoten als Klaus Thunemann en Sergio Azzolini.

Rick Stotijn studeerde aan het Conservatorium van Amsterdam bij zijn vader Peter Stotijn en sloot zijn eerste fase cum laude af. Hij vervolgde zijn opleiding aan de Hochschule in Freiburg bij Bozo Paradzik. In 2013 ontving hij de Nederlandse Muziekprijs. Hij speelde als solist met diverse orkesten in binnen- en buitenland. Veel componisten hebben nieuw werk voor hem geschreven, zoals Roel van Oosten, Kees Olt-huis, René Samson, Michael van der Aa, Ned Rorem, Martijn Padding en Britta Byström. Tegenwoordig is Rick aanvoerder contrabas bij het Zweeds Radio Symfonieorkest, maar voert ook regelmatig de basgroep aan bij het London Symphony Orchestra, het Koninklijk Concertgebouworkest, Orchestra Mozart, het Chamber Orchestra of Europe en het Mahler Chamber Orchestra. Sinds september 2015 heeft Rick een vaste aanstelling als docent contrabas aan de Robert Schumann Hochschule en geeft les aan het Conservatorium van Amsterdam. Rick bespeelt een Rafaele & Antonio Gagliano-contrabas, hem ter beschikking gesteld door het Nationaal Muziekinstrumenten Fonds.

Hans Eijsackers studeerde o.a. bij Gérard van Blerk, Jan Wijn en György Sebök. Hij was winnaar van de Rotterdamse Piano-3-daagse, het Prinses Christinaconcours en het Europees Pianoconcours in 1991 in Luxemburg. Tevens ontving hij tweemaal de Zilveren Vriendenkrans van het Concertgebouw. Als veelzijdig pianist is hij docent (Robert Schumann Hochschule te Düsseldorf), solist, kamermusicus en begeleider van liedzangers. Sinds 2004 is hij vaste pianist bij het Internationaal Vocalisten Concours in Den Bosch.

Het volgende concert in de serie Hertz op Zondag
Zondag 3 juni - Vincent van Amsterdam - accordeon